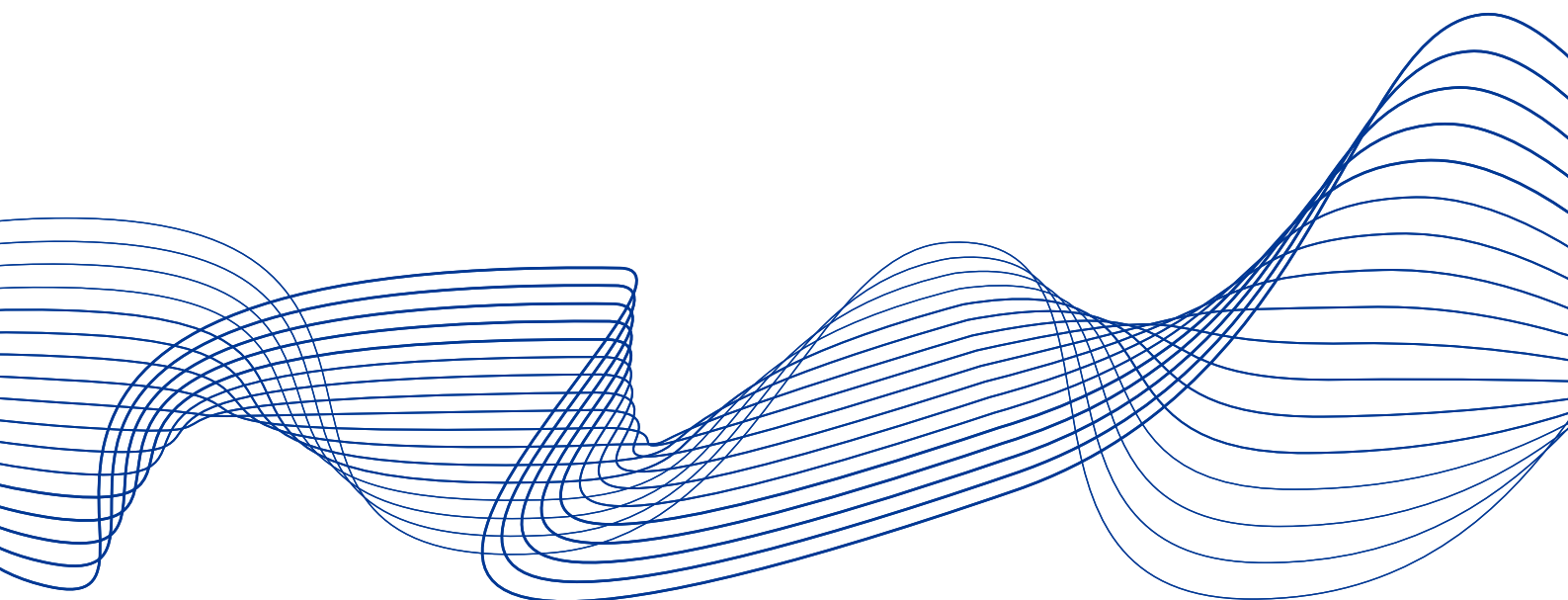

Årsrapport

2019

ESRB

Europeiska systemrisknämnden

Europeiska systemet för finansiell tillsyn

Innehåll

Föroord	2
Sammanfattning	4
Imprint	7

Förord

Christine Lagarde, ordförande för Europeiska systemrisknämnden

Denna nionde årsrapport från ESRB omfattar verksamhetsåret, som sträcker sig från den 1 april 2019 till den 31 mars 2020. Under denna period började coronaviruset (covid-19-pandemin) spridas, men under de följande månaderna följde de ekonomiska och finansiella konsekvenserna i snabb takt. ESRB:s riskbedömning i denna årsrapport är därför undantagsvis längre och omfattar risker fram t.o.m. juni 2020 för att återspegla de nya systemriskerna som uppstått i och med att den europeiska ekonomin har genomgått en extraordinär makroekonomisk chock.

Covid-19-pandemin och de begränsningsåtgärder som följt därav har lett till en ekonomisk nedgång som saknar motstycke i fredstid, vilket resulterat i exceptionellt stor ekonomisk osäkerhet och försiktighet. Regeringar, centralbanker och tillsynsmyndigheter har

alla agerat beslutsamt och kraftfullt för att stärka privata intäkter, bibehålla gynnsamma finansieringsvillkor och upprätthålla företags och medborgares framtidstro. Tack vare detta agerande har ännu mer extrema makroekonomiska scenarier förhindrats. Även om det finansiella systemet var mer motståndskraftigt nu än det var 2008, strax före den globala finanskrisen, har den kraftiga nedgång som EU nu står inför oundvikligen förstärkt riskerna för den finansiella stabiliteten för många olika sektorer och marknader.

Följaktligen har ESRB successivt granskat och uppdaterat sin systemriskbedömning för att åskådliggöra det nya risklandskapet som covid-19-pandemin förorsakat. Följande fyra nya risker har identifierats: i) omfattande konkurser i den privata sektorn p.g.a. djup global recession, ii) ett problematiskt makroekonomiskt läge för banker, försäkringsbolag och pensionssystem, iii) förnyad statsfinansieringsrisk samt iv) instabilitet och "fickor" av svag likviditet på finansmarknaden. ESRB:s riskbedömning omfattar även hot från systemomfattande cyberincidenter, störningar i kritisk finansinfrastruktur, klimatförändring och omställningsrisker, varav samtliga är av avgörande betydelse för den långfristiga finansiella stabiliteten.

Med anledning av detta ändrade riskmönster gick ESRB in i "krisläge" i april och maj 2020 och mötesfrekvensen för policysammanträden ökades. Under den här perioden vidtogs ett antal åtgärder inriktade på i) följderna för de finansiella lånegarantisystemen och andra finanspolitiska åtgärder för att skydda den reala ekonomin, ii) bristande marknadslikviditet och dess följder för kapitalförvaltare och försäkringsgivare, iii) effekterna av procykliska nedgraderingar av obligationer på marknader och av enheter inom finanssystemet, iv) systemomfattande restriktioner avseende utdelningar, återköp av aktier och andra utbetalningar, samt v) likviditetsrisker hänförliga till tilläggssäkerheter. Dessa åtgärder har beskrivits i pressmeddelanden utgivna av ESRB:s styrelse¹

ESRB hade redan 2019, alltså före pandemins utbrott, vidtagit ett antal åtgärder för att hjälpa till att bemöta systemriskerna på fastighetsmarknaderna. Framför allt utfärdades fem varningar för och sex

¹ Se pressmeddelanden från den **9 april, 14 maj, 8 juni** och "**Policy measures in response to the COVID-19 pandemic**".

rekommendationer om sårbarheter på medellång sikt inom sektorn för bostadsfastigheter till 11 av dess medlemmars jurisdiktioner. En tidigare rekommendation om att täppa igen luckor i fastighetsdata ändrades också. I syfte att förstärka makrotillsynsramen utanför banksektorn lämnade ESRB synpunkter till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens pågående översyn av tillsynsregelverket för försäkringssektorn. Vidare publicerades en rapport om möjligheter att mildra procykikalitet i säkerhetsmarginaler och värderingsavdrag i derivatmarknader och värdepappersfinansiering.

ESRB fortsatte att fungera som ett forum för kunskapsutbyte och bästa praxis, och anordnade flera evenemang med syfte att främja diskussioner om politiken för makrotillsyn. ESRB:s fjärde årliga konferens ägde rum i september 2019. Deltagarna jämförde sina erfarenheter av makrotillsyn, diskuterade icke-bankernas roll i det finansiella systemet samt debatterade frågan om den vidare ekonomin, frågan om cybersäkerhet och dess potentiella konsekvenser för systemrisk. Vidare granskades om lagstiftningsreformerna i finanssystemet hade slutförts.

I denna rapport beskrivs slutligen också de olika ändringarna i förordningen om inrättandet av ESRB² som trädde i kraft 2019, inbegripet ändringar avseende ESRB:s styrning och förstärkning av dess ansvarighetsregler.

Ett antal uppskattade kollegor lämnade sina befattningar under den berörda perioden och jag skulle vilja framföra ett tack till dem för värdefulla insatser. Först och främst skulle jag vilja tacka min företrädare, ECB:s tidigare ordförande Mario Draghi, som ledde ESRB under åtta år fram till och med oktober 2019. Det var en period med många utmaningar, däribland att hantera efterdyningarna av både den globala finanskrisen och EU:s statskuldkris.

Jag vill även framföra mitt varma tack till Mark Carney, tidigare chef för Bank of England, vars förordnande som vice ordförande för ESRB avslutades när Storbritannien lämnade Europeiska unionen, till Isabel Schnabel, tidigare styrelseledamot och vice ordförande för den rådgivande vetenskapliga kommittén (ASC), samt till Philip Lane, tidigare chef för Central Bank of Ireland, för deras viktiga bidrag till ESRB:s arbete.

Vidare önskar jag välkomna Stefan Ingves, chef för Sveriges riksbank, som ny första vice ordförande för ESRB, Pablo Hernández de Cos, chef för Banco de España, som ordförande för den rådgivande tekniska kommittén (ATC), professor Claudia Buch som vice ordförande för ATC, professor Richard Portes som ordförande för ASC, samt professor Lorian Pelizzon och professor Javier Suárez som vice ordförande för ASC.

Christine Lagarde
Ordförande för ESRB

² Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1092/2010 av den 24 november 2010 om makrotillsyn av det finansiella systemet på EU-nivå och om inrättande av en europeisk systemrisknämnd (ESRB-förordningen) (EUT L 331, 15.12.2010, s. 1).

Sammanfattning

Perioden som behandlas i denna rapport, från april 2019 till slutet av mars 2020, omfattade inledningen av covid-19-pandemin som bröt ut under det första kvartalet 2020. Pandemin ledde till en extremt kraftig ekonomisk chock vilken drabbade såväl den globala som den europeiska ekonomin och även påverkade den finansiella stabiliteten.

Efter pandemins utbrott agerade EU-organ, nationella regeringar, centralbanker samt tillsyns- och resolutionsmyndigheter med exempellösa åtgärder för att stödja ekonomin. ESRB:s styrelse identifierade och vidtog åtgärder inom fem viktiga områden: följderna för de finansiella lånegarantisystemen och andra finanspolitiska åtgärder för att skydda den reala ekonomin, bristande marknadslikviditet och dess följder för kapitalförvaltare och försäkringsgivare, effekterna av procykliska nedgraderingar av obligationer på marknader och av enheter runt om i finanssystemet, systemomfattande restriktioner avseende utdelningar, återköp av aktier och andra utbetalningar samt likviditetsrisker hänförliga till tilläggssäkerheter.³ Dessa åtgärder vidtog i maj 2020, alltså utanför bedömningsperioden, och kommer att beskrivas i årsrapporten för 2020.

I juni 2020 såg ESRB över sin systemriskbedömning med avseende på den senaste utvecklingen. Följande risker klassificerades: Omfattande konkurser i den privata sektorn p.g.a. djup global recession betraktas som en allvarlig systemrisk för finansiell stabilitet i EU (Risk 1). Det problematiska makroekonomiska läget för banker, försäkringsbolag och pensionssystem ses som en förhöjd risk för finansiell stabilitet (Risk 2). Även risken för att statsfinansiering åter ska bli ett problem ses som förhöjd risk (Risk 3). Som förhöjd risk bedöms även risken för instabilitet och "fickor" av svag likviditet på finansmarknaden (Risk 4). ESRB ansåg vidare att operativa risker, som t.ex. kan uppstå genom en systemomfattande cyberincident, ska ses som förhöjd risk (Risk 5) medan man bedömde att systemriskerna hänförliga till finansdrivna störningar i kritiska finansinfrastrukturer (Risk 6) och riskerna hänförliga till klimatförändringar (Risk 7) bör övervakas.

Före utbrottet av covid-19-pandemin utfärdade ESRB fem varningar för och sex rekommendationer om sårbarheter på medellång sikt inom sektorn för bostadsfastigheter till berörda ministrar i elva medlemmars jurisdiktioner. En tidigare rekommendation om att täppa igen luckor i fastighetsdata ändrades.

ESRB fortsatte att bidra till samordningen av makrotillsyn i unionen. Mot bakgrund av behovet att intensifiera samarbetet mellan myndigheterna i hem- och värdmedlemsstater, i situationer där filialer bedöms vara viktiga för den finansiella stabiliteten i verksamhetslandet, utfärdade ESRB en rekommendation för att främja utbyte av upplysningar om filialer. ESRB utfärdade även ett yttrande till rådet, Europeiska kommissionen och Finland i vilket uttrycktes att Finland behövde förlänga en striktare nationell åtgärd för att effektivt behandla systemriskerna och hot från den finska bostadsmarknaden. ESRB tillämpade även sitt ramverk för ömsesidighet och rekommenderade ömsesidighet av nationella flexibilitetsåtgärder för exponeringar i bostadsfastigheter i Belgien, Estland och Nederländerna. ESRB fortsatte allmänt att övervaka tillsynsåtgärder som antagits i

³ Se "[Policy measures in response to the COVID-19 pandemic](#)".

unionen och att underlätta åsiktsutbyte mellan medlemmar om sådana åtgärder. Dessa åtgärder beskrivs mer ingående i ESRB:s granskning av makrotillsyn i EU (endast på engelska).⁴

ESRB bidrog även till att säkerställa motståndskraft i banksektorn. Som del av detta undersökte ESRB de makroprudentiella effekterna av finansiella instrument som tas upp till verkligt värde och klassificeras som nivå 2- eller nivå 3-instrument för bokföringssyften, och ESRB bidrog till Europeiska bankmyndighetens (EBA) EU-omfattande stresstest. Vad gäller nivå 2- och nivå 3-tillgångar kommer ESRB att publicera sina resultat i en rapport. I denna identifieras tre viktiga områden där sådana instrument kan påverka den finansiella stabiliteten. Det handlar här om i) felaktig värdering av finansiella instrument, ii) potentiell volatilitet och illikviditet i stresslägen samt iii) inadekvat återspeglning av underliggande risker i tillsynsramverket. Vad beträffar stresstester tillhandahöll ESRB ett negativt makrofinansiellt scenario till EBA i januari 2020. Vad gäller tidpunkten för överlämnandet baserades det negativa scenariot på de huvudsakliga risker för den finansiella stabiliteten som ESRB hade identifierat före covid-19-pandemins utbrott. När coronaviruset under februari och mars började sprida sig i Europa sköt EBA upp stresstesten till 2021.

ESRB fortsatte att arbeta med att stärka makrotillsynsverktygen så att de kan användas även utanför banksektorn. ESRB överväger framför allt policyalternativ som kan hjälpa till att mildra procyklikaltitet i säkerhetsmarginaler och värderingsavdrag i derivatmarknader och värdepappersfinansiering, samt olika möjligheter att stärka återhämtning och resolution av centrala motparter (CCP), stärka mikroprudentiella aspekter av Solvens II-regler för försäkringsbolag samt stärka direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFMD)⁵. I en rapport publicerad i januari 2020 fastställde ESRB olika policyalternativ för att mildra procyklikaltitet i säkerhetsmarginaler och värderingsavdrag i derivatmarknader och värdepappersfinansiering. Vad gäller CCP samarbetar ESRB med Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) för att förbereda för nya uppgifter vid ikraftträdandet av den ändrade förordningen om Europas marknadsinfrastruktur (EMIR Refit och EMIR 2.2). Som en uppföljning av sin rapport publicerad i januari 2019 fortsatte ESRB att samverka med medlagstiftarna om återhämtnings- och resolutionsärenden (CCP). Vad gäller försäkringssektorn överlämnade ESRB ett svar till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (EIOPA) i samrådet om en granskning av Solvens II. ESRB underströk behovet av att upprätta en harmoniserad ram för återhämtning och resolution i Europeiska unionen och att fortsätta att säkerställa att riskerna korrekt återspeglas i Solvens II. I en rapport publicerad i februari 2020 lämnade ESRB även förslag på makrotillsynsverktyg som kan omfatta kapital- och likviditetsaspekter samt gränsöverskridande aspekter. Vad gäller investeringsfonder har ESRB skickat ett brev till Europeiska kommissionen, i vilket man pekar ut områden där AIFMD bör förstärkas.

Som del av ESRB:s ansvar och rapporteringsskyldigheter deltar ESRB:s ordförande vid utfrågningen inför Europaparlamentets utskott för ekonomiska och monetära frågor (ECON). Vid dessa utfrågningar lämnar ordföranden förstahandsinformation till ledamöterna i Europaparlamentet om skälen till de policyinitiativ som antagits av ESRB under det gångna året.

⁴ Se [A Review of Macroprudential Policy in the EU in 2019](#), ESRB, april 2020.

⁵ [Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna \(EG\) nr 1060/2009 och \(EU\) nr 1095/2010](#). (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

ESRB noterade också ändringar som trätt i kraft till följd av den reviderade ESRB-förordningen, inbegripet ändringar i styrning och förstärkning av ramverket för ansvarighet.

ESRB har fortsatt att organisera ett antal evenemang i syfte att engagera aktörer i diskussionerna om makrotillsynspolicy. ESRB har också, som del av sitt mandat, hållit sitt årsmöte med kommittén för europeiska tillsynsorgan för revisorer och lagstadgad revisor för EU-baserade globalt systemviktiga finansinstitut (G-SIFI). Mötet, som är utformat för att informera ESRB om sektorsrelaterad utveckling eller signifikant utveckling i globalt systemviktiga finansinstitut, fokuserade på implementeringen av IFRS 9, värdering av komplexa finansiella instrument, förberedande arbete för IFRS 17, det makroekonomiska klimatet i Europa, penningtvätt och bedrägeri samt viktiga revisionsfrågor. ESRB höll även sin fjärde årliga konferens. Konferensdeltagarna utbytte erfarenheter om makrotillsynspolitik, diskuterade rollen för icke-banker i det finansiella systemet och den vidare ekonomin, cybersäkerhet och dess potentiella konsekvenser för systemrisk samt om lagstiftningsreformer i finanssystemet hade slutförts.

Imprint

© Europeiska systemrisknämnden (European Systemic Risk Board), 2020

Postadress 60640 Frankfurt am Main, Tyskland
Telefon +49 69 1344 0
Webbplats www.esrb.europa.eu

Alla rättigheter förbehålls. Återgivning för undervisningsändamål och icke-kommersiella syften är tillåten, under förutsättning att källan anges.

Stoppdatum för de uppgifter som medtas i denna rapport var den 31 mars 2020.

För specifik terminologi hänvisas till [ESRB glossary](#) (finns endast på engelska).

ISSN 1977-5288 (pdf)
ISBN 978-92-9472-164-8 (pdf)
DOI 10.2849/36877 (pdf)
EU-katalognr DT-AB-20-001-SV-N (pdf)